Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Волають гори,
кровію политі,
Підбиті зорі падають униз,
В пахкі долини,
зранені і зриті,
Вдирається
голодний шовінізм…
Василь СИМОНЕНКО

23 (438)
6 червня 2013 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ВАЖКИЙ ШЛЯХ У ЄВРОПУ, ДОЛАЮЧИ НОСТАЛЬГІЮ СОВКА

У фірмових магазинах добре відомої усім марки «Княгинин» з'явився новий бренд її продукту – «Совєтка» із класичними, добротно віддрукованими, як колись в «Окнах РОСТА» часів Володимира Маяковського, червоною зіркою, серпом і молотом на червоному прапорі. Отакої!

Ще недавно точилися палкі дискусії про те, чи піднімати червону фаму під час урочистостей 9 травня, ради ухвалювали заборонні рішення, які тут же опротестовували прокуратура й суди, а тут есесерівську символіку подають буквально на стіл.

Зрозуміло, після вживання продукту у будь-якій компанії, згадають і про «Столичну» по три рублі, і про ковбасу по два двадцять, і обговорять нинішні реалії, зробивши невтішні висновки: «Хіба такої України ми чекали?..»

У магазині пояснили, що продукт виготовлений на замовлення польського міста Тарново і за їхньою ліцензією. Щоправда, чому продукт потрапив на полиці фірмового магазину в Україні?

Втім для Польщі, яка попри все таки провела декомунізацію і здійснила люстрацію, і яка вже є членом Європейського союзу, де фашизм і комунізм прирівняні один до одного й заборонені, така символіка на пляшці оковитої – річ, можливо, не така ущиплива. Але в нас навіть у програмах опозиції окрім «Свободи» про дерадянизацію і декомунізацію не йдеться й рядком. А коли заходить мова про люстрацію, то це викликає буквально бурю емоцій і «благородного» обурення комуністів, реґіоналів, зрештою всієї нинішньої влади. До того ж, мовляв, свободівці хочуть організувати «полювання на відьом», і націоналістів відразу називають фашистами. Бо ж зрозуміло, що дерадянизація – це водночас дерусифікація і її мають пройти всі – державний апарат, правоохоронна та судова системи, безпекові структури, освіта й наука, ЗМІ й весь інформаційний простір, книжковий ринок, кіно, шоу-бізнес і, звичайно, економіка.

Країни Прибалтики, Східної Європи мужньо пройшли цей нелегкий шлях і нині вони у ЄС і почуваються там не останніми й не упослідженими. Процес дерадянизації, який почався в Галичині на початку Незалежності, на жаль, продовження не мав. Секретар ЦК КПУ Леонід Кравчук, який з волі випадку став Президентом України, так і не знайшов у собі національно-громадянської мужності після 1 грудня 1991-го стати на шлях дерадянизації і декомунізації, хоч тоді суспільство хоча б емоційно було готове до них.

Чи здатні ми тепер на такий справді морально-громадянський подвиг? Нинішня влада однозначно – ні! Вона навпаки докладає всіх зусиль до подальшої русифікації, видалення з ужитку в усіх сферах української мови, утверджує зневагу до всього українського. А недавня спроба знести в Охтирці пам'ятник Леніну, який у січні 1919 року послав банди Муравйова знищити незалежну Українську Народну Республіку, викликала бурю владного обурення. Мер Харкова Кернес навіть зі свого гаманця кошти на відновлення давав і був готовий кинутися на амбразуру, якщо б така потреба постала.

Але, як стверджує «Український тиждень», аксіоми, що мають бути відправною точкою для всіх політиків, які не стоять на антиукраїнських позиціях, такі – сьогоднішнє державне утворення Україна не є українською державою в тому сенсі, як Польща є польською, Естонія – естонською. У сьогоднішній Україні немає ринкової економіки. Абсолютна більшість мешканців України відкрита до української мови, історії. А українським інформаційним продуктом може бути тільки продукт, створений українською.

І висновок з аксіом: Україні не оминути шлях, пройдений країнами Східної Європи. Бо всі ми хочемо успішної економіки, поширення української мови й правдивої української історії. Іншого не дано.

Богдан ВІВЧАР

ЧАС ШЕВЧЕНКА

УКРАЇНСЬКА МРІЯ ЯК ЗАПОВІДІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

У час 200-ліття Тараса Шевченка є сенс поміркувати про його візіонерство, прозирання майбутнього України і ширше – про українську мрію поета і в її загальнонаціональному, і в індивідуально-приватному вимірі.

Сила Шевченкової уяви, як відомо, в часи дитинства стимулювалася такими чинниками, як схильність до самотності, потаємність, зосередженість на житті свого внутрішнього «Я», виняткова емоційна вразливість. Десь тоді, у дитячі роки, Тарас чув перекази про заховані гайдамаками скарби, чув леґенду про Звенигору, з вершини якої у час небезпеки лунав тривожний дзвін, – і згодом, у 1843-му, мистецька фантазія поета трансформувала ці історії в надзвичайно містку метафору, символ скарбу, якого дошукуються вороги України, – проте розшукати не можуть. Щодо дітей матері України, то вони слід до скарбу загубили, хоча, вірить поет, не назавжди.

Ех, якби-то,
Якби-то найшли те, що там схоронили,
Не плакали б діти, мати не журилась.

Це рядки з вірша «Розрита могила». Тойтаки мотив захованого скарбу є і в поемі-містерії «Великий льох». І в обох творах ідеться про символ національної волі – здавалося б, загубленої на хистких дорогах історії, проте ні, каже поет: «старі батьки» до часу заховали той скарб, і рано чи пізно він буде віднайдений.

Тут варто нагадати, що «Розрита могила» і «Великий льох» Тарас Шевченко написав у пору його «трьох літ», коли в поета з'явилося відчуття його особливого призначення. Повернувшись в Україну після чотирнадцяти років розлуки, він побачив не вимріяну уявою, а реальну Україну, що постала перед його очима великою руїною. Картина майже цілковитої загибелі нації не могла не приголомшити поета.

Відчуття свого особливого призначення, що пробудилося в Шевченкові в 1843–1845 роках, означало, що він мусив стати голосом німої України, мусив сказати за всіх, здолати власний відчай, засвітити вогонь національного ідеалу, прокляти таємних і відвертих ворогів, роздмухати іскру любові в кожному, в кому вона ще жевріла.

У творах періоду «трьох літ», як, зрештою, і в поезії пізнішої пори, Тарас Шевченко висловив найголовніші для української нації істини, своєрідні **десять заповідей,** у яких відобразилися його уявлення про українську мрію і про те, що стоїть їй на перешкоді. Ось вони.

(Чит. 2 стор.)

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Побільшало матерів-героїнь

Указами Президента В. Януковича 853 багатодітні матері Прикарпаття удостоєні почесного звання України «Мати-героїня». Зокрема, цими указами глава держави присвоїв такі звання матерям, які народили й виховали 11 дітей: Євдокії Гуцул із с. Креховичі Рожнятівського району, Олені Калиняк із с. Розтоки Косівського району, Юлії Свищук із с. Церківна Долинського району. Крім того, почесне звання отримали семеро матерів, які виховали по десять дітей, та 21 багатодітна мати, кожна з яких народила й виховала по дев'ять дітей. Зазначимо, що, починаючи від 2007 року, почесне звання «Мати-героїня» присвоєне 10 958 багатодітним матерям Прикарпаття.

На прощу до Крилоса

У Крилосі Галицького району відбулася нарада з участю голови облдержадміністрації Михайла Вишиванюка. Під час зустрічі обговорили питання підготовки до проведення Всеукраїнської прощі в с. Крилос 3–4 серпня та святкування 1115-ої річниці заснування Галича, яке відбуватиметься 29 вересня цього року. М. Вишиванюк доручив провести ремонт центральної дороги й дороги в с. Крилос і пішохідного мосту в Галичі, скерувати з обласного бюджету додаткові кошти в сумі 750 тис. гривень для ремонту, забезпечити водопостачання на території, де проводитиметься проща.

Лауреат премії імені Тараса Мельничука

У Коломиї відбулося засідання комісії з присудження міської літературної премії імені Тараса Мельничука. Переможцем став уродженець села Остапківці Коломийського району Володимир Франкевич за збірку поезій «Як дим над рікою». Комісія також запропонувала встановити розмір премії в сумі двох тисяч гривень.

ВИПУСК

ПОПОВНЕННЯ РЯДІВ

Свято журналіста – тепер і для випускників школи журналістики, яка діє при Івано-Франківській обласній організації Національної спілки журналістів України. Саме з її ініціативи та сприяння кандидата філологічних наук Наталії Димнич відкрита ця школа, яку відвідувало 60 учнів різних вікових категорій, які люблять журналістику, поважають слово і людей та хочуть присвятити своє життя цій важливій професії.

У підготовці учнів до відповідальної праці й орієнтації на здобуття вищої освіти та високого фаху працювали відомі журналісти області: газетярі, радійники, телевізійники, редактори, ветерани журналістики, початківці (але вже успішні в своїх журналістських розвідках і праці), оператори, менеджери, коректори. За час навчання учні змогли ознайомитись і спробувати себе у всіх видах праці на журналістській ниві. Вони писали й готували репортажі, замальовки, інформації, есе, проводили опитування, редаґування. Були організовані зустрічі з ветеранами журналістики, працівниками редакцій ЗМІ, екскурсії, бесіди. Успіхом для учнів школи є публікації у професійних ЗМІ їхньої журналістської праці, що є основною умовою для вступу до вищих шкіл на спеціальність «журналістика».

12 випускників одержали сертифікати, які є трампліном для вступу у виші.

Школа журналістики працює цілий рік і запрошує юних спробувати свої сили.

Спілка журналістів вітає молоде поповнення, ветеранів журналістики й тих, хто ще працює у ЗМІ, з Днем журналіста і висловлює щиру подяку всім, хто дбає про молоде поповнення.

Любов ЗОРІНА

Голова ОО НСЖУ Вікторія Плахта вручає сертифікати випускникам школи журналістики

КРОК КАПІТУЛЯЦІЇ ПРАВЛЯЧОГО РЕЖИМУ ПЕРЕД МОСКВОЮ

Президенту України В. Януковичу
Прем'єр-міністру України М. Азарову
Секретарю Ради національної безпеки й оборони України А. Клюєву
Обласним радам

Заява

Ми, члени президії Івано-Франківської обласної ради, висловлюючи волю виборців Прикарпаття, заявляємо рішучий протест проти підписання будь-яких документів, що втягують Україну в євразійські структури та унеможливлюють її вступ до Європейського союзу.

Тривогу і несприйняття викликає підписання Меморандуму щодо формату участі України в роботі Митного союзу. Розцінюємо це як обман власного народу й відхід правлячого режиму від європейської орієнтації.

Митний союз – це нове ярмо, спрямоване на знищення суверенітету держави.

Сама форма Митного союзу є диктаторською, бо в його наднаціональній комісії Москва має 57 відсотків голосів, а Мінськ та Астана – по 21,5 відсотка. Оскільки рішення ухвалюють двома третинами голосів, то Російська Федерація завжди може їх заблокувати. Непропорційною є також схема розподілу митних зборів у межах союзу: Росія отримує 86,5 відсотка коштів, Казахстан – 8,5 відсотка, а Білорусь – лише 5 відсотків.

Якщо Україна приєднається до Митного союзу, це буде ще однією великою геополітичною й економічною помилкою після підписання «харківських угод» та означатиме для нас економічну деґрадацію в ресурсно-сировинному напрямі з поглибленням енерґозалежності та водночас політичну ізоляцію з боку Європи.

Будь-які можливі договори про участь України в Митному союзі суперечать Конституції України та Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики».

Заявляємо, що рішуче заперечуємо проти будь-якої участі України в Митному союзі, яку розцінюємо як крок капітуляції правлячого режиму перед намаганням Москви відновити свою владу на пострадянському просторі.

Усіма доступними засобами будемо відстоювати право України та її народу жити в сім'ї вільних європейських націй.

Ні – московському рабству!

Ухвалили на засіданні президії Івано-Франківської обласної ради 30 травня 2013 року

КОНФЕРЕНЦІЇ

СУСПІЛЬСТВО ЕПОХИ ІНТЕРНЕТУ

За оцінками науковців ми живемо в інформаційному суспільстві. Інформація стає нині найбільш соціально значимим ресурсом для цивілізації і визначає її розвиток у майбутньому. Саме проблемі «Соціальні комунікації в інформаційному суспільстві» була присвячена Всеукраїнська науково-методична конференція, що пройшла в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу. До її проведення долучилися облдержадміністрація, Івано-Франківський державний центр науково-технічної і економічної інформації НПУ ім. М. Драгоманова, Академія педагогічних наук, обласний інститут післядипломної педосвіти та Бурштинський енергоколедж. У чотирьох секціях, які охопили весь спектр означеної проблематики, вчені з усієї України обговорили стан розвитку соціальних комунікацій, правові аспекти реґулювання інформаційного простору, професійну підготовку фахівців у цій галузі. Особлива увага була звернена на формування вітчизняного медіапростору у контексті побудови інформаційного суспільства.

– Чому ми запросили науковців з усієї держави обговорити цю актуальну проблематику? – говорить організатор конференції доктор філософських наук, професор ІФНТУНГу Олександр Джура. – Сьогодні ситуація складається таким чином, що найвищого розвитку досягли ті країни, які першими усвідомили нові можливості інформації та зосередились на технологіях її збору, обробки, донесення до загалу та зберігання. На жаль, таке усвідомлення до нас прийшло із запізненням, соціальні мережі розвиваються у нас спонтанно, а не на науковому підґрунті. І, щоб виправити становище, ми й запросили науковців до дискусії, яка справді була плідна.

А першим результатом стала солідна монографія матеріалів конференції «Соціальні комунікації в інформаційному суспільстві». Зрештою, справа кожного – роздумувати про своє місце в інформаційному суспільстві, потенціал і можливості його реалізації.

Богдан ВІВЧАР

ЧАС ШЕВЧЕНКА

УКРАЇНСЬКА МРІЯ ЯК ЗАПОВІДІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА*

(Продовження. Поч. на 1 стор.)

ЗАПОВІДЬ ПЕРША. НЕ СПОДІВАЙТЕСЯ НА ЩАСТЯ ПОЗА «СВОЄЮ ХАТОЮ»

У посланні «І мертвим, і живим…» є блискуча формула самореалізації нації:

У чужому краю
Не шукайте, не питайте
Того, що немає
І на небі, не тільки
На чужому полі.
В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля.

«Своя хата» в Шевченка – вершина національних мріянь. Своя хата – це можливість самоздійснення на основі питомих традицій, власних, а не накинених розумінь правди, історії, моралі…

Про «свою правду», різко протиставлену «правді» офіційних історіографів, Тарас Шевченко полемізував у вірші «Холодний Яр», захищаючи гайдамацтво і від нищівних присудів Аполлона Скальковського, і загалом від намірів усяких «голодних ворон»… «переписувати історію», закріплену в народній історичній пам'яті…

Шевченко знав: шлях до самоздійснення – довгий і тернистий; він вимагає передусім пробудження приспаної України. Серед багатьох відтінків значень, що їх має у Тараса Шевченка слово «сон», є й таке: сон – це летаргія, це приспаність, що паралізує свідомість і волю. «Вона заснула, цар Микола її приспав», – написав одного разу про українську волю наш поет, і ці слова звучали як моторошний діагноз тих болячок, що ними супроводжується упокорення нації. Від усвідомлення трагічної парадоксальності ситуації, коли жити доводиться «на нашій – не своїй землі», від упокорення і приспаності, – до «своєї хати» – колосальна дистанція, але в тім-то й справа, що Шевченко в якийсь момент відчув у своєму слові ту силу, яка здатна будити приспаних.

* В основі статті – доповідь, виголошена на урочистій Академії з нагоди 199-ої річниці від дня народження Тараса Шевченка у Львівському національному університеті ім. Івана Франка

Володимир ПАНЧЕНКО,
професор Національного університету «Києво-Могилянська академія»

(Далі буде)

ПОКЛИКАННЯ

Вчитель року
Галина Йосипівна Дубей

ВЧИТЕЛЬКО МОЯ…

За підсумками конкурсу «Вчитель року 2012–2013» вчитель музичного мистецтва і художньої культури загальноосвітньої української школи з російською та польською мовами навчання № 3 Галина Йосипівна Дубей вийшла на перше місце по Івано-Франківську і на шосте призове місце в області.

Педагогічний стаж вчительки, наставника молоді розпочався у цій школі у 2003 році, де реалізовуються її знання і навички, придбані в педагогічному інституті м. Вологда. Адже зі шкільної лави мріяла про вчительську роботу, була активною учасницею художньої самодіяльності й збагачувала себе знаннями в галузі літератури, мистецтва співу і культури. До цього вона привчає своїх вихованців, щиро ділиться знаннями і віддає їм частину серця і любов.

Особлива повага і любов у Галини Йосипівни до фольклору різних народів. Саме тому діють фольклорні ансамблі в школі, в репертуарі яких українські, російські, польські, білоруські народні пісні, а її учні залюбки виконують пісні мовами своєї національності й представляють свою рідну культуру на фестивалі «Всі ми діти твої, Україно», а також конкурсах пісенної, літературної, танцювальної і мистецької творчості.

Адже Галина Йосипівна як вчитель і класний керівник – щира і добра людина, допомагає відкритись і розвинути талант учня, збагатити знання у всіх сферах, організовуючи шкільні конкурси, вікторини, концерти, свята, походи на театральні вистави. Так, вона організувала «Клуб закоханих сердець», вокальний клуб «Перлинка», проводить показові заходи, присвячені ювілейним датам композиторів, відомих співаків. А програма, присвячена 200-літтю Фредеріка Шопена, зайняла призове місце на Міжнародному конкурсі, а виконавці були нагороджені поїздкою до Польщі. Щороку найкраща учениця, обізнана з творчістю Олександра Пушкіна, бере участь у Міжнародному конкурсі «Тетяна, мила моя Тетяна», яка представляє не тільки літературні, але вокальні, танцювальні, сценічні здібності. Багато разів діти ставали переможцями й були нагороджені поїздками в Москву, Санкт-Петербург.

Приємно зазначити, що учні поважають у Галині Йосипівні не тільки високопрофесійного вчителя, а й наставницю, вихователя, доброго друга, порадницю, взірець для наслідування. Діти щиро раді за свою вчительку, що її праця визнана й поцінована.

Тож успіхів Вам, Галино Йосипівно, в житті й на освітянській ниві, яку Ви так щедро засіюєте любов'ю, талантами й висококультурними традиціями і навичками.

Божена ІКАЛЮК,
випускниця школи журналістики

ІСТОРІЯ І Я

У Культурно-мистецькому центрі Києво-Могилянської академії відбулися громадські слухання, приурочені до 60-річчя Норильського повстання – події, що, як стверджують деякі історики, великою мірою спричинила розпад СССР. Принаймні, безсумнівним є те, що Норильське повстання безповоротно змінило історію тієї тоталітарної держави й змусило «1/6 частину суходолу» зробити крен у бік «відлиги». У заході взяли участь громадські діячі, правозахисники, інтелектуали, а також лідери Норильського повстання Євген Грицяк, свідки подій травня 1953 року в Норильську.

ЛЮДИНА ПРОТИ ТОТАЛІТАРИЗМУ

НОРИЛЬСЬКЕ ПОВСТАННЯ 60 РОКІВ ПОТОМУ

Повстання в Норильському концтаборі (Таймирський, а тепер Долгано-Ненецький округ Красноярського краю Російської Федерації) розпочалося 25 травня 1953 р. й тривало до 4 серпня 1953 р., підняло близько 20 тисяч політичних в'язнів, представників 86-ти національностей і стало проявом ненасильницького опору тоталітарній системі.

Як припускають історики, саме Норильське повстання спричинило Воркутинське та Кінґірське, стало однією з причин «відлиги», появи шістдесятництва, дисидентства і зрештою – розпаду СССР. Ненасильницька боротьба має свої вражаючі вияви й в Україні. Під час Норильського повстання разом із представниками 85-ти інших національностей, українці (а їх було понад 70 відсотків) відстоювали власні права та гідність саме ненасильницькими методами. Коли рух за права людини лише зароджувався, а Європейська конвенція з прав людини та основних свобод щойно була ухвалена, в'язні радянських таборів у Норильську ставили понад усе саме людину, її гідність та право на вільне життя. Литовці, євреї, росіяни, угорці, поляки, японці й десятки інших національностей об'єдналися не лише задля того, аби вимагати поліпшення таборових умов, а й, цитуючи дивом видрукуване звернення протестантів до населення Воркути, для «ґрандіозної, історичної демонстрації єдності боротьби за свободу, за демократію…». Сьогодні, коли українське суспільство вкрай «наелектризоване», – саме час наголошувати на цінності ненасильницького спротиву.

«До ненасильницьких методів боротьби я дійшов навпомацки. Це вже після Норильського повстання я вивчив методику Махатми Ганді, індуських йогів і став переконаним прихильником саме ненасильницького спротиву. Я зрозумів, що з тієї людської енергії, яка все тільки ламає, знищує, трощить ніколи нічого доброго не виходить. Але водночас, протестувати мирно люди переважно не вміють, – розповідає уродженець села Стецівка Снятинського району Євген Степанович Грицяк, один із лідерів Норильського повстання. – Коли ми нашим бараком таки повстали, серед нас виявилося тільки два штрейкбрехери із 45, решта – стояла до кінця. На певному етапі було дуже складно керувати людьми, складно було утримати їх від застосування насильства. Бо насправді це б тільки послужило приводом і виправданням для адміністрації табору, яка б нас розстріляла. Саме утримувати людей від насильства й було найскладнішим».

Норильське повстання – це не просто історія. У сучасному контексті – це переосмислення значення ненасильницького спротиву для розбудови демократичного і відкритого суспільства, в тому числі й інтеґрації України до Європейського союзу.

«Розмова з нагоди 60-річчя Норильського повстання – це акт діяльної пам'яті. Маємо осмислити, чи далеко відповзло наше суспільство від прірви, в якій воно перебувало за часів тоталітаризму. Загалом можемо констатувати: планка, встановлена політв'язнями Норильського Горлагу, вже сучасними суспільствами, що належали до зони впливу тоталітарних влад, не подолана. Є безліч прикладів, які свідчать про те, що сталінізм досі не похований, – вважає Лариса Івшина, головний редактор газети «День», яка протягом багатьох років системно висвітлює тему Норильського повстання. – У своїх спогадах Євген Степанович Грицяк називає багато імен учасників Норильського повстання. Більшості з цих людей суспільство не знає. І це виклик передусім для журналістики – освіченої, з громадянською позицією (якої теж є помітний дефіцит). Це виклик для студентів історичних факультетів, які мали б створити усну історію Норильського повстання. Поширення спогадів учасників тих подій обов'язково оздоровило б атмосферу в суспільстві».

Норильського повстання в українських шкільних підручниках з історії – немає. Тому тільки від активної позиції українських громадян залежить, знатиме світ і самі українці про те, хто зруйнував сталінізм, чи ні. Формат громадських слухань, сподіваємося, дозволить уникнути зайвої патетики й оцінити цю подію в контексті, по-перше, історії України XX століття, по-друге, історії руху опору в СССР, потретє, «вмонтувати» її до світової історії ненасильницького спротиву. І зрештою – зрозуміти, що робить Норильське повстання і знання про нього критично важливим для нас сьогодні.

«Норильське повстання розкриває ту провідну роль, яку відіграли українці та Україна у розвалі Радянського Союзу. Це був той деструктивний елемент, який не залишав жодних перспектив «імперії зла», в якій ми жили, – говорить Сергій Квіт, президент Національного університету «Києво-Могилянська академія», яка виступила співорганізатором громадських слухань. – Розкриття значення таких історичних подій особливо важливе для нас зараз, у контексті українофобської та антидержавної гуманітарної політики, що проводиться в Україні починаючи з 2010 року. Хтось ще дозволяє собі згадувати про «безкровне» проголошення незалежності у 1991 році?».

У рамках заходу відбувся показ уривків із фільму «Загадка Норильського повстання» режисера, лауреата Шевченківської премії Михайла Ткачука, який уже протягом багатьох років досліджує Норильське повстання, а також обговорення теми протистояння «Людина–тоталітаризм» за участі громадських діячів та інтелектуалів.

«Відзначаючи 60-річчя Норильського повстання, «повстання духу» як потім назвуть його історики, треба наголосити: політв'язні Норильська довели, що з тоталітарним режимом можна боротися навіть у найстрашніших умовах пригнічення. І головне – боротися не терористичними методами, а шляхом масового ненасильницького спротиву, що, зрештою, блискуче довів своїм життям Махатма Ганді, – коментує режисер Михайло Ткачук. – Зараз ми маємо зрозуміти роль уміння бути почутими найширшим суспільним колом. Це саме та роль, яку взяв на себе в Норильську український рух опору, створений політичними в'язнями, колишніми членами ОУН та УПА, який навіть у таборових умовах продовжував свою боротьбу».

Окрім того, в КМЦ Києво-Могилянської академії була представлена фотовиставка, присвячена Норильському Горлагу. Знімки надали Центр досліджень визвольного руху (Львів) та фотограф Микола Хрієнко.

«Я та мої колеґи-фотохудожники з великою повагою ставимося до людей, котрі, незважаючи на дуже жорсткий моральний терор і знущання, змогли зберегти віру в справедливість, зберегти людську гідність, не зламатися під важкістю обставин та цивілізованими й толерантними методами вести боротьбу з тоталітарним режимом. Тому ми відгукнулися на пропозицію допомогти в організації такого заходу, – пояснює Валерій Лещинський, арт-директор фотогалереї «KIEVPHOTOS-HALL». – На прикладі доль цих людей багатьом добрим речам може навчитися й наше покоління».

Нагадаємо, що в рамках громадських слухань з відзначення 60-річчя Норильського повстання у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника відбулася зустріч з учасником Норильського повстання Євгеном Грицяком та автором і режисером документальної стрічки «Загадка Норильського повстання» Михайлом Ткачуком; вшанування «Норильських Витязів» відбулося у Литовському Сеймі у Вільнюсі, за участі литовських учасників Норильського повстання та делеґації з України. Запланована також низка подій у рамках відзначення 60-річчя Норильського повстання у Львові, Луцьку, Харкові, Дніпропетровську та Острозі.

Марія ТОМАК

МАЙБУТНЄ ТВОЄ, УКРАЇНО

БАТЬКІВЩИНИ ІНШОЇ НЕМАЄ

Минулої середи залу засідань Коломийської міськради вщерть заповнила успішна молодь – найкращі школярі навчальних закладів міста, яких запросили на відкриття дворічної «Школи молодого українського патріота». Слід зауважити, що ініціатива створення такої затребуваної молодіжної структури належить почесному громадянинові Коломиї отцю Зиновію Карасю, якого й затвердили директором новоствореного закладу. Громадську ініціативу підтримали міський голова Ігор Слюзар і голова Коломийського МРТ «Просвіта» Василь Глаголюк.

Як і годиться, на вступному занятті до молитви усіх присутніх закликав отець Михайло Дзюба, координатор співпраці Коломийсько-Чернівецької єпархії УГКЦ та «Просвіти». З вітальним словом до школярів звернувся міський голова Ігор Слюзар, голова коломийських просвітян Василь Глаголюк, який, до речі, висловив сподівання, що серед присутніх, можливо, є майбутні керівники, високопосадовці, майбутні депутати Верховної Ради, які відзначатимуться високим патріотизмом, національною свідомістю. Саме цьому має сприяти школа молодого патріота, слухачі якої отримають основи знань державотворення, формування української ідеї.

Про головні історичні віхи України, про нахабність північного сусіда говорив зачинатель школи о. Зиновій Карась, мета передмови якого – збудити в молоді тугу за героїкою, гордість, що ми – українці. Промовець нагадав про реальний стан справ у державі, з жалем зазначивши, що в Україні немає лідера, що більшість управлінців не є патріотами, носіями української ідеї. На зміну їм, як зазначив отець, повинна прийти нова генерація національно свідомої еліти, яка зуміє вивести Україну на рівень європейських демократичних держав.

Наприкінці вступного заняття, яке вміло вела голова Конґресу української інтеліґенції Ольга Руданець, міський голова пообіцяв організувати для найактивніших слухачів школи «дні з міським головою», упродовж яких вони черпатимуть практичний досвід на нарадах, сесіях, семінарах, на зустрічах із делеґаціями, гостями Коломийщини. Молодь щирими оплесками відгукнулася на таку цікаву пропозицію.

На завершення урочистості делеґація молодих людей разом із депутатами міськради, облради, керівниками навчальних закладів, священиками поклала квіти до пам'ятника Тарасові Шевченку та сфотографувалася.

Як запевнили ініціатори щойно створеної школи, традиційні її заняття відбуватимуться щосереди в залі засідань міськради. По закінченні її учасники мають отримати спеціальне посвідчення. Хочеться вірити, що молоді люди будуть не формальними слухачами, так, для галочки, а стануть активними, допитливими патріотами своєї землі для поповнення активу національно свідомих майбутніх керівників.

Мирослава ГРУШЕВСЬКА,
м. Коломия

СВЯТО

ЩАСЛИВА КРАЇНА, У ЯКІЙ ЩАСЛИВІ ДІТИ

Минулої суботи ми відзначали Міжнародний день захисту дітей. Щороку охоче відгукуються на його відзначення обласні організації «Просвіта» й «Жіноча громада».

Цього року у міському парку культури та відпочинку вони для нашої малечі організували святковий концерт. На літній сцені поряд із державним замайоріло просвітянське знамено, а святкові мелодії скликали сюди дітвору.

Величаво, аж, здається, до небес, лунало на самому початку «Христос воскрес!» у виконанні Мар'яни Королюк, яка щойно з цією піснею зайняла призове місце на духовному фестивалі Івано-Франківська. Чудові ведучі – сестрички Дана та Діана Данилюки представляли учасників святкового концерту, які дуже старались, щоб їхні пісні сподобались ровесникам. Ці пісні були про найдорожче, що в них є: про маму, про вишиванку, калину, про рідну Батьківщину.

У казковий світ з допомогою пісень пропонували поринути з ними сестрички Соломійка та Яна Мельник, Мартуся Хміль, Даринка Шкарута й Вікторія Хтема. А Миколай Безштанько подарував на скрипці музичний твір «Спогад». Концертна програма урізноманітнювалася спортивно-бальними танцями у виконанні вихованців клубу «Мегаденс».

Зі святковим привітанням до дітей звернулася голова обласної організації «Жіноча громада», завідувачка культурно-масової роботи обласної «Просвіти» Михайлина Боднар. Ми працюємо для дітей цілий рік, а не тільки під час свят. Це і проведення в Яремчі медико-екологічної конференції «Карпати – дітям України», круглого столу «Заробітчанство: заробляємо чи втрачаємо?», вперше в області – провели свято батька. Сприяємо також у вступі дітей пільгових категорій у вищі та середні спеціальні заклади, опікуємося бідними сім'ями, влаштовуємо літні відпочинки дітей-сиріт у родинах, допомагаємо у проведенні благодійних фестивалів для них, а також знаходимо меценатів, налагоджуємо зв'язки з лікарями з-за кордону, щоб покращити їм здоров'я...

А в обласній «Просвіті» діє Клуб обдарованих дітей, де юні мають змогу розвивати свої таланти. Нещодавно започаткували дискотеки «Щасливе дитинство» для дітей до 12 років, які проводяться в Народному домі «Просвіта» кожної останньої неділі місяця о 15.00.

На закінчення свята діти отримали у подарунок книжки, а вихованець Клубу обдарованих дітей, нині – студент Івано-Франківського музичного училища Назар Петрунів виконав пісню «На добро», щоб нам і нашим дітям щасливо і добре жилося в Україні.

Наш кор.

ЮНІ ТАЛАНТИ

САД ДИТЯЧИХ МРІЙ

Лілія Пасірська та її вихованці

У краєзнавчому музеї діє виставка робіт педагогів і вихованців Івано-Франківського центру дитячої та юнацької творчості (ЦДЮТ) за мотивами творчості народної майстрині з Чернятина Городенківського району, кавалера орденів Княгині Ольги II–III ступенів, заслуженого майстра народної творчості, лауреата премій К. Білокур, Я. Лукавецького Параски Хоми, 80-річчя якої громадськість відзначатиме цьогоріч.

Три зали музею розцвіли садом казково-прекрасних дитячих творінь, де не тільки квітнуть квіти, виспівують пташки, всміхаються ляльки, одягнені у вбрання з промовистими Паращиними квітами. А квіти – всюди: на картинах мальованих і зроблених із паперу, на вінілових пластинках, на деревах, дощечках, тарелях, горнятках... І всюди – павичі, жайвори, ластів'ята. Свої роботи принесли також учні ЗОШ № 18, гімназії № 3, природничо-математичного ліцею, екологічної станції, Тисменицької мистецької школи – всіх робіт біля 400. А зустрічає відвідувачів експозиція «Мелодії літа», любовно виготовлена гуртківцями «Світограю» ЦДЮТ (керівник – Лілія Пасірська), яка супроводжує кожного в світ дитячих шедеврів, які замиловують, подивляють і піднімають почуття гордості за наше юне талановите покоління.

Ця виставка вже є другим кроком згідно програми, розробленої заступником директора ЦДЮТ Уляною Сіренко «Популяризація Параски Хоми на заняттях профільних гуртків у позашкільних навчально-виховних закладах». А буде їх ще багато в юних талантів. Приємно було спостерігати, з якою цікавістю оглядали кожен експонат, як горіли оченята в малечі від цієї краси і розмаїття дитячого мистецтва й фантазії. Гадаю, серце народної майстрині Параски Хоми сповнюється радістю від краси, створеної юними продовжувачами її творчості. І не замулиться джерело народних талантів, вічно битиме живильною енергією, яка бентежить серце і милує зір.

Ганна КАЙДАН

Зачарована красою Настуся Мельничук (ДНЗ № 213)

ЮВІЛЕЇ

«ДЗВІНОЧОК» ДЗВОНИТЬ УЖЕ ДВАДЦЯТЬ ЛІТ

У листопаді 1931 р. у Львівській друкарні Івана Тиктора з'явився на світ «Дзвіночок». Головним редактором, видавцем і засновником журналу став відомий на той час український письменник, січовий стрілець Юра Шкрумеляк. У рекламному матеріалі «Під увагу добрим родичам!» І. Тиктор зазначав, що часопис буде гарно оформленим, цікавим за змістом і повчальним для дітей молодшого шкільного та дошкільного віку. Часопис уміщував публікації виховного, пізнавального та розважально-пізнавального характеру. Продумана добірка матеріалів у випусках робила видання цікавим для дітей різного рівня розвитку. Часопис для українських дітей «Дзвіночок» виходив щотижня.

Важливого значення надавала редакція вихованню у дітей патріотичних почуттів, друкуючи твори героїчної тематики. Цей напрям у змістовому наповненні журналу відкрила повчально-патріотична замітка «Хто є герой?», написана на запропоновану читачем тему. Надалі тема у змісті журналу розгорталася у двох напрямах: публікація творів про дітей-героїв і ознайомлення дітей з героїчними постатями української історії та недавніх визвольних змагань.

Журнал уміщував матеріли на релігійні теми, зокрема про відзначення християнських свят. Такі числа виходили у яскравому оформленні, з віршами на відповідні теми, а часто і з текстами сценок та декламацій для дітей.

У часописі велася рубрика з вивчення найпростіших, необхідних для спілкування у побуті слів німецької та англійської мов. Журнал дбав про всебічне виховання маленьких читачів. Часто друкувалися пісні з нотами й малюнками-рухами до них. Значну частину змісту журналу становили казки, віршики, сміховинки, ігри та жарти для дітей дошкільного віку. Ці матеріали ілюструвалися смішними малюнками, які добре запам'ятовувалися.

У кожному з 94 номерів журнал «Дзвіночок» демонстрував високу культуру видання, використовуючи ефективні засоби текстового та графічного мистецтва для оформлення рекламних сюжетів, роблячи їх зрозумілими, наочними і читабельними.

17 вересня 1939 р. – найсумніша дата в історії цього видання. «Дзвіночок» закрили. У Західну Україну прийшли нові господарі – радянські червонозоряні «визволителі». Увійшовши у Львів, вони розгромили редакцію журналу. Знищили весь наклад «Дзвіночка», що був уже видрукуваний як листопадове число.

Але, як не дивно, при такій суворій забороні окремі числа журналу збереглися. Його як дорогоцінний скарб передавали з рук в руки, від родини до родини з тим, щоб на творах цього видання виростало гідне покоління українців.

Журнал відродився у 1993 р., саме у той час, коли в Україні відбувалося багато суспільних переломів і змін. На державні свята міста і села прикрашали вже не червоними, а синьо-жовтими прапорами. Поряд із демократичними дорослими виданнями з'являються і видання для дітей – з новими назвами, новою ідеологією. У Галичині першими такими виданнями були львівська газета «Діти Марії» і журнал «Світ дитини» та рогатинський часопис «Дзвіночок».

Ідею про видання «Дзвіночка» на одному з засідань Рогатинського громадсько-культурного товариства «Дзвін» подала член товариства, дитяча письменниця Леся Пилип'юк-Диркавець. Вона і взялася за випуск журналу. У січні 1993 р. вийшло перше число 50-тисячним накладом на Львівській книжковій фабриці «Атлас». Поява кольорового «Дзвіночка» обсягом 32 сторінки стала великою подією у літературному житті краю. Журнал прихильно сприйняли діти й дорослі. У 1994 р. «Дзвіночок» входить до республіканського каталогу періодичних видань України.

Читачами «Дзвіночка» (за довідкою Укрпошти) є вся Україна, та найбільше передплатників має редакція з центральних і східних областей. На авторитет і популярність журналу сьогодні працюють відомі українські письменники: Дмитро Павличко, Віра Багірова, Микола Петренко, Віталій Святовець, Ганна Чубач, Ліна Костенко, Роман Коритко, Леся Храплива-Щур (Канада), Степан Пушик, Анатолій Качкан, Петро Сорока, Василь і Богданна Дерій, Йосип Фиштик та багато інших.

Шлях «Дзвіночка» до визнання виявився нелегким і тернистим. Наче весняний пролісок, пробивався він до сонця і світла, до свого утвердження.

Вихід першого числа відродженого «Дзвіночка» став важливою подією у просвітянському, духовному і культурному житті нації. Українські діти дістали можливість мати своє національне видання рідною мовою, видання справді ні від кого не залежне, метою якого стало виховання нової української молодої еліти.

Аналізуючи «Дзвіночок», помітно відчуваєш, що видання, як і його автори, – у постійних пошуках, вишукує молоді таланти, пропагує їхню творчість і допомагає формуватися новій молодій українській еліті. Сторінка «Вруна» ознайомлює читачів із творами юних поетів і прозаїків. Сторінка «Малярик» – з творами молодих художників. Чільне місце на сторінках часопису знайшла історична тема про славне героїчне минуле українського народу. Окремої уваги заслуговують матеріали з народознавства. Тому діти читають журнал у початкових класах і є його читачами, шанувальниками й передплатниками вже школярами старших класів.

150-річчю Івана Франка «Дзвіночок» присвятив усі свої сторінки. Свої присвяти Франкові опублікували українські поети Степан Пушик, Йосип Фиштик, Віра Багірова, Василь Кравчук, Богдан Радиш-Маринюк та інші. Журнал чудово проілюстрували художниці Люба Косович, Ярослава Путера, Галина Теремко. А вийшов він за сприяння Івано-Франківської облдержадміністрації.

Все, що видруковано у «Дзвіночку» за ці двадцять років, надзвичайно корисне, особливо з духовного боку. Адже кожне число «Дзвіночка» наскрізною червоною ниткою пронизують відданість матері-Вітчизні, доброта, щирість, вірність пам'яті своїх національних героїв від сивої давнини до часів героїчного подвигу січових стрільців і воїнів УПА. Окрім того, з номера в номер подаються цікаві оповідки, загадки, кросворди, сміховинки, повчальні бувальщини. Реґулярне спілкування з журналом українських дітей вчить любити Україну, знати рідну мову, шанувати традиції і звичаї.

Мирослава ГАЛИЦЬКА
(з добірки інтернетних видань)

ЗАСТОРОГА

БІЙТЕСЯ ТИХОЇ ВОДИ

У відомій пісні співається, та й у народі говорять, що тиха вода береги рве. Але про це ми часто забуваємо. А юні, недосвідчені просто не знають. Як, наприклад, сталося у селі Підгайчики Коломийського району. Там у сільському озері під час відпочинку з родичами внаслідок необережності впав у воду і втопився трирічний хлопчик.

Досвід і спостереження свідчать, що нещасні випадки найчастіше трапляються при порушенні правил безпеки на воді. Слід пам'ятати, що вода помилок не пробачає. Відпочиваючи, треба дотримуватися заходів безпеки й намагатися якнайшвидше навчитися плавати.

На Івано-Франківщині налічується близько дев'яти тисяч річок, озер і ставків загальною площею понад чотири тисячі гектарів водного плеса.

Аналіз трагічних випадків утоплення дітей показує, що здебільшого вони стаються через недбалість батьків, з боку яких відсутній контроль. Якщо ж говорити про причини загибелі дорослих на водоймах, то у 80 відсотках випадків вони стаються через зловживання спиртними напоями.

ДОТРИМАННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС КУПАННЯ ДОПОМОЖЕ УНИКНУТИ ЛЮДСЬКИХ ЖЕРТВ:

Якщо немає поблизу обладнаного пляжу, вибирайте безпечне для купання місце з похилим схилом і твердим та чистим дном. У воду заходьте обережно. Ніколи не пірнайте в незнайомих місцях.

Входьте у воду обережно, зупиніться і швидко занурteся з головою на неглибокому місці.

Плавайте у воді не більше 20 хвилин, причому цей час повинен збільшуватися поступово, починаючи з 3–5 хвилин.

Не доводьте себе доознобу. При переохолодженні можуть виникнути судоми, зупинка дихання, втрата свідомості. Краще купатися декілька разів по 15–20 хвилин.

Не пірнайте у воду після тривалого перебування на сонці. Периферійні судини сильно розширені, а при охолодженні у воді настає різке рефлекторне скорочення м'язів, що веде за собою зупинку дихання.

Купатися краще вранці або ввечері, коли сонце гріє, але немає небезпеки перегрівання. Температура води повинна бути не нижче +17–19° С, у холоднішій перебувати небезпечно.

При судомах не розгублюйтесь, намагайтеся втриматися на поверхні води, кличте на допомогу.

Потрапивши у сильну течію, не боріться з нею, а пливіть за течією, наближаючись до берега.

Потрапивши у вир, не розгублюйтесь, наберіть більше повітря в легені, занурteся у воду і сильним ривком убік, за течією виходьте з виру й випливайте на поверхню.

Не плавайте далеко від берега, не запливайте за попереджувальні знаки.

Не залишайте біля води малят. Вони можуть впасти, захлинутися водою або потрапити у вирву.

Вода не любить легковажних і не пробачає надмірну самовпевненість. Адже багатолітні спостереження свідчать, що тонуть переважно ті, хто вміє плавати, але порушує безпеку на воді. Тому не легковажте застереженнями.

Не забувайте, що причиною загибелі на воді є так званий людський фактор, інакше кажучи – ми самі, наша неуважність.

Галина ГУДИМА, Євген ПІНДУС,
навчально-методичний центр захисту та безпеки життєдіяльності

ВХОДЖЕННЯ

ПОСТАЛА СВЯТИНЯ

Православна громада с. Тумир Галицького району освятила каплицю-храм Св. Василія Великого УАПЦ, зведеного на околиці села на пагорбі Церковище.

З нагоди цієї урочистої події сюди завітали митрополит Галицький Андрій, керуючий Івано-Франківської єпархії УАПЦ, секретар єпархіального управління митр. протоієрей Богдан Романюк, священики та гості.

Ідея відродження цього святого місця для селян належить Василеві Стеблицькому, на щирі пожертви якого на пагорбі, що досі зветься Церковищем, звели святиню. За переказами, колись на цьому місці стояла дерев'яна церковця, довкола якої були сільські обійстя. В часи нашестя татар церковця згоріла, і хоч жителі села її відбудували, вона не збереглася до наших днів. У часи Другої світової війни усе село і церковця були знищені. Зберігся лише обвіяний вітрами й омитий дощами дубовий хрест як свідок тих буремних подій.

«Цей хрест на околиці села постійно снився мені, у пам'яті зринали спогади дідуся, який в часи мого дитинства розповідав історію села, – ділиться своїми думками В. Стеблицький. – Тож у мене виник задум відродити це святе місце, яке тумирчани донині називають Церковищем. Я щасливий, що ця мрія сьогодні стала реальністю, і владика Андрій освятив новозбудовану каплицю Св. Василія».

Митрополит Андрій звершив чин освячення каплиці-храму й очолив відправу першої Божественної Літургії, по завершенні якої уділив усім Боже благословення в добрих починаннях і вручив фундаторові каплиці Василеві Стеблицькому орден Святого апостола Андрія Первозванного.

З подячним словом до численної громади звернулися меценат В. Стеблицький і настоятель храму митрофорний протоієрей Михайло Дідоха. Присутні на урочистості отримали в дарунок пам'ятний буклет та іконки Матері Божої.

Святкове дійство завершилось хресною ходою довкола каплиці з читанням чотирьох Євангелій. Звучали уставні многоліття, співи парафіяльного та духовного хору.

Марія СМЕРЕКА

ЗНАЙ НАШИХ!

ДРУГИЙ У ЄВРОПІ

У м. Упіца (Чехія) відбувся чемпіонат Європи з легкої атлетики серед ветеранів (осіб старших 30 років). У змаганнях взяли участь спортсмени з 28 країн Європи. Член осередку «Світовид» Василь Кричун здобув срібну медаль зі спортивної ходьби на дистанції 30 км.

Наш кор.

ЗУСТРІЧІ

ЛУНАЛА В МУЗЕЇ ПОЕЗІЯ

У музеї історії Коломиї з ініціативи місцевих просвітян відбулася зустріч із письменником, уродженцем с. Рунґури на Коломийщині Василем Стефаком.

Про творчість відомого краянина, мешканця Львова, автора багатьох романів, повістей, оповідань і новел розповіла голова Конґресу української інтеліґенції Коломийщини Ольга Руданець.

Своїми враженнями від прочитаних творів В. Стефака, зокрема його збірки віршів «Примха посеред літа», яку цього року просвітяни висунули на здобуття премії ім. Т. Мельничука, поділились лауреат Шевченківської премії Михайло Андрусяк, голова Коломийського міськрайонного товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка Василь Глаголюк, поет Василь Рябий та інші. Привітав краянина цьогорічний переможець Мельничуківської премії Володимир Франкевич із с. Остапківці, книжку віршів якого «Як дим над рікою» висунула на здобуття райбібліотека.

Заслужений працівник культури України, лауреат кількох літературних премій В. Стефак прочитав низку віршів, подарував бібліотекам книжки. На запрошення завідувачки Любові Данищук він відвідав бібліотеку № 2 для дітей ім. Т. Мельничука.

Ігор СОЛЕНКО, *м. Коломия*

КРАЄЗНАВСТВО

ЩОБИ СЛАВА НЕ ПРОПАЛА

Відбувся пленум обласної організації краєзнавців. Його учасники обговорили питання підготовки програми ОО НСКУ і завдання розвитку краєзнавства на Прикарпатті; підготовки до відзначення 200-річчя Тараса Шевченка...

Відбулося зацікавлене обговорення означених проблем за участі М. Ю. Косила, Б. М. Гавриліва, П. І. Арсенича, М. В. Сигидина, М. І. Максим'юка, Г. В. Горбань, З. Л. Береговського, В. І. Ковтуна, О. Б. Береговського, М. І. Паньківа.

На пленумі вручили обласну премію ОО НСКУ: Іванові Бондареву за найкращу книжку року – історичний путівник «Привіт зі Станиславова»; Валерієві Ковтуну – за фотоальбом «Тарас Шевченко і Прикарпаття»; Б. М. Гавриліву, І. Ф. Миронюку, М. В. Сигидину – за колективну монографію «Козацтво і Західна Україна: історія, культурна спадщина»; головному редакторові книги Володимиру Великочому – за монографію до 350-річчя Івано-Франківська «Станиславів–Станіслав–Івано-Франківськ».

Окрему подяку за підготовку та видання книг «Івано-Франківськ на давній поштівці», «Моє місто: хрестоматія з історії Івано-Франківська» вручили Зеновієві Жеребецькому, керівникові історико-краєзнавчого об'єднання «Моє місто» та Іванові Монолатію, науковому редакторові історико-краєзнавчого об'єднання «Моє місто».

За активну участь в історико-патріотичній акції «Збудуємо методом народної будови пам'ятник «Руській трійці» вручили подяки В. І. Ковтуну, М. В. Сигидину, А. З. Корольку, Р. Д. Годованець, І. Д. Вагилевичу, І. Д. Пелехатому та О. Л. Лесюк.

Кандидатами на премію імені академіка Петра Тронька Національної спілки краєзнавців України стали Д. І. Мохорук, Б. М. Гаврилів, П. І. Арсенич.

Також на пленумі висунули кандидатів на обласну премію ім. В. Полєка в галузі краєзнавства: М. М. Габорака, В. К. Морозюка, Б. І. Купчинського, В. Я. Харитона.

А. Ч.

ЗМІНА

ВИХОВАННЯ ВІРТУОЗІВ

Велику роботу з підтримки юних музикантів уже десять років здійснює камерний академічний оркестр «Harmonia Nobile» обласної філармонії, який дає можливість виконавцям – найкращим учням музичних шкіл Державного музичного училища ім. Д. Січинського виступити на сцені філармонії разом із оркестром. Звичайно, ці добровільні обов'язки, пов'язані з аранжуванням творів, проведенням репетицій і виступів, колектив бере з метою виховання у виконавців професійної культури, прагнення до самовдосконалення, вміння триматися на сцені.

Приємно зазначити, що багато музикантів, з якими працювали оркестранти, вже стали висококласними професіоналами, здобули вищу музичну освіту, працюють і керують колективами. І це радує не тільки оркестрантів, викладачів, учнів, батьків, але поціновувачів музичного мистецтва, які мають змогу послухати гарну музику й познайомитися з молодим поколінням музикантів.

Нещодавно відбувся прекрасний концерт, на якому «Harmonia Nobile» і вчителі представили найкращих учнів.

Викладач Державного музичного училища ім. Д. Січинського і керівник студії педпрактики класу віолончелі Володимир Банашек представив найкращих студенток ДМУ ім. Д. Січинського – третьокурсницю Ольгу Цуцман, яка грала на авторській віолончелі майстра смичкових інструментів Романа Шмигельського, другокурсницю Марго Сараб, а також найменших – Остапа Шкургана (ДМШ № 1) і Фому Їду Юзюк.

На цей раз викладач духових інструментів ДМШ № 2 Федір Микитюк представив своїх учнів – кларнетиста Богдана Чернявського і Дарію Чернявську. Приємно було слухати юного піаніста – учня ДМШ № 1 викладача Лідії Лопушинської Андрія Гаврилюка, а також вихованку викладача Ольги Назаренко – студентку ДМУ Наталію Куриляк.

Високий клас гри на контрабасі продемонстрував учень викладача Тараса Турянського – студент III курсу ДМУ Ростислав Гірник. Уперше з оркестром виступили юна співачка Софія Терлецька (Бурштинська ДМШ), консультант з вокалу Михайло Стефанюк, юний скрипаль Євген Лебідь (викладач – Лілія Угорчак), та Олесь Судомир (клас Євгена Судомира), який виконав партію «тамбурина» на дзвіночках і танець «Ча-ча» на ксилофоні.

Гарна зміна підростає. Вона усвідомлює, що займатися музикою – це не тільки любити, розуміти, вміти передати серцем і майстерністю, а й багато працювати як над творами, так і над собою. Успіхів молодим музикантам і вдячність музикантам оркестру «Harmonia Nobile», батькам і працівникам обласної філармонії.

Зорина ФЕРНЕГА

АНОНС

НА ПРЕМІЮ ІМЕНІ ДЕНИСА СІЧИНСЬКОГО

Комісія зі здобуття премії імені Дениса Січинського приймає концертні програми, музичні твори та музикознавчі дослідження **з 1 червня по 1 вересня поточного року.**

Премія імені Дениса Січинського в галузі музичного мистецтва є найвищою в області відзнакою за вагомий внесок у розвиток музичного виконавства на Прикарпатті та в Україні. Премією відзначають хорові колективи, ансамблі, дириґентів, окремих виконавців за концертні програми, музикознавчі дослідження, що стали видатною подією в мистецькому житті краю; музичні твори різних жанрів, які концентрують в собі високі естетичні цінності.

На здобуття премії імені Дениса Січинського подаються концертні програми, музичні твори та наукові дослідження, виконані (опубліковані) у завершеному вигляді, протягом останніх двох років, але не пізніше, ніж за три місяці до висунення їх на здобуття премії. Щорічно встановлюється одна премія в номінації музичне мистецтво (хорове, вокальне, інструментальне виконавство, дириґування, композиторська діяльність, музикознавство).

Твори на здобуття премії мають право представляти творчі спілки, об'єднання, театрально-концертні установи, товариства, громадські організації мистецького та просвітницького спрямування, навчальні мистецькі заклади, видавництва, редакції газет і журналів, телебачення та радіомовлення.

Особам і колективам, удостоєним премії ім. Д. Січинського, присвоюється звання лауреата в галузі музичного мистецтва, **виплачується грошова винагорода і вручається Диплом та Почесний знак лауреата – 2 жовтня під час урочистого відзначення дня народження Дениса Січинського.**

Подати роботи на конкурс або отримати консультацію з питань участі в ньому, всі зацікавлені можуть **у кабінеті 540 облдержадміністрації або за телефоном (0342) 55-19-72.**

УТОЧНЕННЯ УТОЧНЕННЯ

«Уточнення пана Неділенка («Галицька Просвіта», 25 квітня – 2 травня 2013 р.) лише частково визнає моє спростування («Галицька Просвіта», 13 квітня 2013 р.). Тому вдруге, детальніше, інформую про непричетність протягом 1989 року пана Неділенка до Товариства української мови ім. Т. Шевченка «Відродження», ініціатором, засновником і головою якого я був і яке було заборонене міськкомом компартії і переслідувалося КДБ та правосуддям. Про це свідчать неодноразові «ухвали» Калуського міського і районного судів, що зберігаються в архіві автора. Отже, самоіменований «відродженець» пан Неділенко не був причетний ні до організації Народного руху, ні до членства в Народному русі на Калущині в 1989 році».

З повагою, ***Василь ІВАСЮК***

Від редакції. На цій публікації редакція припиняє цю безплідну дискусію. Хоч хочемо, перефразовуючи слова відомого поета, сказати: поділімось славою, бо ми ж – свої люди, і хай нам спільним пам'ятником буде збудована й утверджена українська Україна.

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ЧЕРВЕНЬ

(Закінчення. Поч. у № 22)

17 ЧЕРВНЯ

35 років від дня народження **Івана Бондарева,** офіцера, психолога, краєзнавця, автора книг «Фортеця на Волоському тракті» (2007), «Станиславівські ратуші» (2011), «Літературний StanislavIF» (2012), лауреата краєзнавчої премії імені Володимира Полєка (2011), міської премії імені Івана Франка (2012).

60 років від дня народження **Ярослава Руданця,** поета і просвітянина у Коломиї.

18 ЧЕРВНЯ

75 років від дня народження **Ігоря Котика,** засновника та голови осередку «Просвіти» в с. Слобода-Небилівська Рожнятівського району.

20 ЧЕРВНЯ

140 років від дня народження **Осипа Маланюка** (1873–1949), лікаря-рентгенолога, активного члена «Просвіти», прихильника «Пласту», який 1944 еміґрував до Австрії.

90 років від дня народження **Дмитра Соснового** (1923–1995), заслуженого архітектора України, лауреата Державної премії України імені Тараса Шевченка (1982) (за використання мотивів народної творчості при створенні приміщення облмуздрамтеатру імені Івана Франка в Івано-Франківську), який з 1978 р. працював у Івано-Франківську.

21 ЧЕРВНЯ

85 років від дня народження **Олександра Коровая** (1928–2011), члена НСХУ (1970), організатора художнього музею в Івано-Франківській ЗОШ № 5 (1968), який з 1952 року проживав в Івано-Франківську, де відбулося його становлення як художника.

55 років від дня народження **Василя Скрипничука,** громадсько-культурного діяча, педагога, з 1993 р. – заступника голови проводу Івано-Франківської організації Конґресу українських націоналістів, депутата обласної ради I і II демократичних скликань, від 1994 до 1998 р. – заступника голови Івано-Франківської облдержадміністрації з гуманітарної роботи, з 1998-го – керівника секретаріату, з 2012 р. – голови Івано-Франківської обласної ради, уродженця с. Маркова Богородчанського району.

22 ЧЕРВНЯ

60 років від дня народження **Оксани Іваницької,** актриси Івано-Франківського обласного музично-драматичного театру імені Івана Франка (з 1978 р.), заслуженої артистки України (1999), ведучої мистецьких театралізованих концертів, звітів, вечорів міста, уродженки с-ща Гвіздець Коломийського району.

23 ЧЕРВНЯ

Зіслання Святого Духа (Трійця, Зелені свята).

65 років від дня народження **Михайла Ходана,** заслуженого архітектора України (1986), члена НСАУ (1976), лауреата Державної премії України в галузі архітектури (2001), уродженця м. Косів.

25 ЧЕРВНЯ

75 років від дня народження **Юрія Ясельського,** ортопеда-травматолога, професора, доктора медичних наук, музиканта, який у 1993 р. з сім'єю виїхав до Польщі, створив приватну ортопедичну клініку «Остеон» у Леґіонові біля Варшави, уродженця м. Косів.

27 ЧЕРВНЯ

90 років від дня народження **Євгена Паранюка,** краєзнавця, книголюба і мецената з Нью-Йорка, який передав для ОУНБ імені Івана Франка понад 400 книжкових видань та колекцію платівок із записами класичних музичних творів, уродженця с. Хмелівка Богородчанського району.

75 років від дня народження **Олександра Смоляка,** письменника, члена НСПУ, автора книг «Ноша» (1981), «Брат з братом» (1988), «У часи не-Батиєві» (2004), лауреата премій імені Василя Стефаника (2006) та Івана Франка (2009).

28 ЧЕРВНЯ

День Конституції України.

65 років від дня народження **Валерія Ковтуна,** директора Коломийського педагогічного коледжу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, члена Правління коломийської «Просвіти», філокартиста, засновника і видавця серії «Українське мистецтво у старій листівці».

30 ЧЕРВНЯ

День молоді.

75 років від дня народження **Володимира Морозюка,** письменника, історика, краєзнавця, члена НСПУ, НСЖУ, почесного члена Спілки краєзнавців Прикарпаття (2003), лауреата обласної премії імені Івана Вагилевича (2008), автора багатьох книг та публікацій з історії Прикарпаття в різних виданнях, активного члена «Просвіти», який живе й працює в Івано-Франківську.

Підготував ***Петро АРСЕНИЧ***